

72/2008. (V. 22.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság által országos népszavazás kezdeményezésére irányuló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya és az azon szereplő kérdés hitelesítése tárgyában hozott határozat ellen benyújtott kifogás alapján meghozta a következő

határozatot:

Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 324/2007. (IX. 12.) OVB határozatát helybenhagyja.
Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. § (1) bekezdése alapján kifogást nyújtottak be az Alkotmánybírósághoz az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) 324/2007. (IX. 12.) OVB határozata ellen, amelyben az indítványozó az OVB határozatának megsemmisítését és az OVB új eljárásra utasítását kéri.

Az OVB a támadott határozatában megtagadta annak, az országos népszavazás kezdeményezésére irányuló aláírásgyűjtő ívnek a hitelesítését, amelyen a következő kérdés szerepel: „Egyetért-e Ön azzal, hogy a jogalkalmazó szervezetek, társadalmi szervezeteknek és az érdekképviseleti szervezeteknek az általuk képviselt és védett érdekeket, illetőleg társadalmi viszonyokat érintő törvények előkészítése során kifejtett véleményét kötelező legyen összefoglalóan leírni a törvényjavaslatok indoklásában?”

A 324/2007. (IX. 12.) OVB határozat a Magyar Közlöny 120. számában 2007. szeptember 15-én jelent meg. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogást a Ve. 130. § (1) bekezdésében előírt módon és határidőn belül, 2007. szeptember 26-án nyújtották be az OVB-hez.

Az OVB a hitelesítés megtagadását azzal indokolta, hogy a kérdés nem felel az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 13. § (1) bekezdésében szabályozott egyértelműség követelményének.

Az OVB álláspontja szerint a kérdés azért nem egyértelmű, „mert a kezdeményező olyan általános megfogalmazásokat használ, amelyek alapján nem meghatározható, milyen szervezet, szervezetek, mely törvényjavaslatokban érintettek, milyen fórumokon 'kifejtett véleményüket' kell a törvényjavaslat indoklásának elkészítése során figyelembe venni.”

A kifogás benyújtójának álláspontja szerint a kérdés teljesen egyértelmű, mert az teljes mértékig követi a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 20. §-ának szóhasználatát a jogszabály-előkészítésben való társadalmi közreműködés követelményét illetően:

„20. § A jogalkalmazó szervezetet, a társadalmi szervezeteket és az érdekképviseleti szervezetet be kell vonni az olyan jogszabályok tervezetének elkészítésébe, amelyek az általuk képviselt és védett érdekeket, illetőleg társadalmi viszonyokat érintik.”

Több alkotmánybíróági határozatra hivatkozással rámutat arra is, hogy a kérdés alapján a törvényhozó olyan normát tud alkotni, amely a norma címzettjei által értelmezhető és megfelel az Alkotmánybíróság által a norma világossággal kapcsolatban támasztott követelményeknek.

II.

Az Alkotmánybíróság a kifogásokat az Alkotmány, az Nsztv., valamint a Ve. alábbi rendelkezései alapján vizsgálta meg:

1. Nsztv.:

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

- a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,
- b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,
- c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,
- d) ugyanazon tartalmú kérdésben három éven belül eredményes országos népszavazást tartottak,
- e) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek.”

„13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.”

2. Ve.:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. (...)

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja, vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

III.

A kifogás nem megalapozott.

Az Alkotmánybíróság hatáskörét a jelen ügyben az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. § *h*) pontja alapján a Ve. 130. §-a határozza meg. Az Alkotmánybíróság eljárása ebben a hatáskörben jogorvoslati természetű. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatában, valamint a kifogásban foglaltak alapján azt vizsgálja, hogy az OVB az aláírásgyűjtő ív hitelesítésének megtagadása során az Alkotmánynak és az irányadó törvényeknek megfelelően járt-e el [63/2002. (XII. 3.) AB határozat, ABH 2002, 342, 344.]. Az Alkotmánybíróság feladatát e hatáskörben eljárva is alkotmányos jogállásával és rendeltetésével összhangban látja el [25/1999. (VII. 7.) AB határozat, ABH 1999, 251, 256.].

Az Alkotmánybíróság gyakorlata során több határozatában értelmezte az Nsztv. 13. § (1) bekezdésében a népszavazásra bocsátandó kérdéssel szemben támasztott egyértelműség követelményét. E határozataiban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy az egyértelműség követelménye a népszavazáshoz való jog érvényesülésének garanciája. Az egyértelműség követelménye ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a népszavazásra szánt kérdésnek egyértelműen megválaszolhatónak kell lenni. Ahhoz, hogy a választópolgár a népszavazásra feltett kérdésre egyértelműen tudjon válaszolni, az szükséges, hogy a kérdés világos és kizárólag egyféleképpen értelmezhető legyen, a kérdésre „igen”-nel vagy „nem”-mel lehessen felelni (választópolgári egyértelműség). Az eredményes népszavazással hozott döntés az Országgyűlésnek az Alkotmány 19. § (3) bekezdés *b*) pontjában foglalt jogkörének - Alkotmányban szabályozott - korlátozása: az Országgyűlés köteles az eredményes népszavazásból következő döntéseket meghozni. Ezért a kérdés egyértelműségének megállapításakor az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kell azt is, hogy a népszavazás eredménye alapján az Országgyűlés - az akkor hatályban lévő jogszabályok szerint - el tudja-e dönteni, hogy terheli-e jogalkotási kötelezettség, ha igen milyen jogalkotásra köteles (jogalkotói egyértelműség). [51/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 392, 396.; 25/2004. (VII. 7.) AB határozat, ABH 2004, 381, 386.]

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az OVB határozatában kifejtett indokolás helytálló.

A jogszabály előkészítés társadalmi nyilvánosságának, a véleménynyilvánításnak számtalan fóruma van. Az elektronikus információ szabadságról szóló 2005. évi XC. törvény 9-11. §-ai alapján a jogszabály tervezetek nyilvánosak, azokra az előkészítés szakaszában bárki észrevételt tehet. Az egyes ágazati törvények tételesen rendelkeznek meghatározott társadalmi és érdekképviselői szervek véleménynyilvánításának rendjéről. A Jat.-nak az indítványozó által is idézett rendelkezése alapján a törvénytervezetek készítői gyakran a jogalkalmazók és társadalmi

szervek széles körét vonják be a tervezetek előkészítésébe a legkülönbözőbb módokon (értekezletek, konferenciák stb.) a törvény-előkészítés különböző fázisaiban. A társadalom széles rétegeit érintő törvénytervezetekről folyó vita megjelenik a sajtó fórumokon is. A vitatott kérdés alapján nem állapítható meg, hogy mely szervezeteknek, a törvény előkészítésének mely szakaszában és milyen fórumon kifejtett véleményét kell a törvényjavaslat indokolásába foglalni. Mindezeket figyelembe véve megállapítható, hogy a kérdés nem felel meg sem a választópolgári, sem a jogalkotói egyértelműség követelményének. A kérdés népszavazásra bocsátása esetén a választópolgárok nem lehetnének tisztában azzal, hogy miről döntenek. A jogalkotó számára sem állapítható meg egyértelműen, hogy eredményes népszavazás esetén a kérdés alapján milyen tartalmú törvény megalkotására lesz köteles.

Mindezeket figyelembe véve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az OVB jogszerűen járt el, amikor a kérdés hitelesítését megtagadta, így a 324/2007. (IX. 12.) OVB határozatot, annak helyes indokai alapján helybenhagyta.

Az Alkotmánybíróság a határozat közzétételét az OVB határozatnak a Magyar Közlönyben való közzétételére tekintettel rendelte el.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró